08.11.2024-yil tushgan savollar

1.O’rta osiyoning janubiy chegarasi qaysi tog’lar orqali o’tadi? **Safedko’h, Nishopur, Hindikush**

2.Dasht zonasi necha m gacha bo’lgan joylarni o’z ichiga oladi? **1200-2000 m**

3.Respublikamizda mustaqillikdan oldin barpo qilingan korxonalar? **Olmaliq, Sho’rtan, Qo’qon**

4.Ikkita fasl aniq ifodalanadi, yozda yog’in ko’p yog’adi, 1000-2000 o’rtacha oylik harorat +25 C dan oshadi, qishda bir necha oylab yog’in yog’maydi bu faslda havo harorati +20 C atrofida bo’ladi, bu Janubiy Amerikadagi qaysi iqlim mintaqasi? **Subekvatorial**

5.170 gradus sharqiy meridianda soat 10-mart 14:00 bo’lsa 10 gradus sharqiy meridianda soat qanday bo’ladi? **10-mart 03:20**

6.Akonkagua tog’ining har 100 m dan garizantallar o’tkazsak nechta garizantall bilan tasvirlanadi? **6960:100=69 ta**

7.Qaysi platformalarda zil zila vulqonlar otilishi kuzatilmaydi? Sharqiy Sibir, G’arbiy Sibir

8.Hind okeani dengizlari?

9.Yog’in miqdori 150 mm, bug’lanish 2000 mm bo’lsa namlik kaiffitsentini toping? **150:2000= 0,075**

10.Katta shaharlarni belgilang. **Andijon, Nukus, Farg’ona**

11.Afrikadagi gaz va neftga boy mamlakatlarni belgilang. **Nigeriya, Jazoir**

13.Monarxiya boshqaruv shakliga ega bo’lgan davlatlar? **Andorra, San-Marino**

14.Yevropadagi yarimorol davlatlar? **Portugaliya , Italiya**

15. Uchqizilsuvomboriqaysiokrugdajoylashgan? **Surxondaryo**

16. Dengizlarningjoylashgano'rninimoslashtirish. **Marmar-Atlantika Norvegiya-ShimoliyMuzokeani, Filippin-Tinch.**

17. O'zbekiston qaysi tomonga ko'tarilib boradi?
g'arb va shimoli-g'arbdan sharq, janubi-sharqqa ko'tarilib boradi.

18. 22-dekabr kuni Quyosh qayerga tik tushadi? **23,5 janubiy tropik.**

19. Rangli metallarni moslashtirish:
1) qimmatbaho - oltin, kumush, platina
2) nodir-uran, germaniy
3) qiyin eriydigan - volfram, molibden
4) og'ir - mis, qalay, qo'rg'oshin, nikel, rux
5) yengil - titan, aluminiy, magniy

20. Qaysi okrugning janubi-g'arbida yerosti suvlar yuzada joylashgan (2-3m)?
Quyi Zarafshon

21.Afrika materigidan sayohat yo'llari berilgan kimniki deb? **Yunker, Livingiston**

22.Osiyoda suv tanqisligi bo'lgan davlatlar? **O'zbekiston, Qozog'iston, Turkmaniston**

23.Dasht zonasiga necha m gacha bo'lgan joylar kiradi? **700-1200 m**

24. Teskari oqish hodisasi qaysi daryoda? **Amazonka**

25.Qiyin eruvchi metallar? **Volfram, molibden**

26. O'zb shaharlarini aholi soniga ko'ra ajratish. Aynan,yirik shaharlar tushdi:

1) millioner-aholisi1mln kishidan ko'p:Toshkent
2) Juda yirik-500 ming dan 1mln gacha: Namangan,Samarqand
3) **yirik-250 ming 500 ming kishigacha: Andijon, Buxoro, Farg'ona, Qarshi, Nukus**
4) katta-100 ming 250 ming kishigacha: Qo'qon, Marg'ilon; Angren, Chirchiq, Olmaliq; Jizzax;Termiz;Navoiy;Shahrisabr;Urganch

27. Shimoliy Muz okeani xaritasidan dengizlarni to'g'ri topish kerak.
Norvegiya, Grenlandiya, Barens, Oq, Kara, Laptevlar, SharqiySibir, Chukotka, Baffin, Bofort

28. Tuproq chirindi miqdori moslashtirish:
1) surqo'ng'ir-0.2-0.3
2) taqir-0.3-0.7
3) taqirli-0.7-1.2
4) och bo'z va o'tloq alluvial-1.0-1.5
5) oddiy bo'z - 1.5-2.5
6) to'q bo'z - 2.5-4.0

29. Dunyo bo'yicha eng ko'p sanoat va qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetkazib beradigan industrial-agrar davlatlar qaysi?
Aregentina, Turkiya, Eron, Pokiston, Indoneziya, Filippin

30.Parlamentar respublika nima? **Hokimiyatning asosiy vakolatlari parlamentga tegishli bo‘lib, hukumat tarkibi parlament saylovlari natijalari asosida siyosiy partiyalar tomonidan shakllantiriladi. Yevropada ko'p. Masalan: Germaniya, Avstriya, Italiya, Bolgariya, Latviya, Estoniya, Gretsiya, Isroil, Hindiston, Janubiy Afrika Respublikasi**

31.O'zb eng ko'p yirik shoxli qoramol qaysi viloyatlarda boqiladi?
Samarqand, Qashqadaryo, Buxoro (eng kam Sirdaryo, Namangan, Navoiy)

32. Yog'in miqodir 500 mm, bug'lanish 2000 mm bo'lsa, namlanish darajasi qancha? **500:2000=0,25**

33. Qaysi qit'ada sug'oriladigan yerlarning ¾ qismi joylashgan? **Osiyo**

34. Yevropadagi monarxiya davlatlar? ***Andorra, Belgiya, Buyuk Britaniya, Daniya, Ispaniya, Lixtenshteyn, Lyuksemburg, Monako, Niderlandiya, Norvegiya, Shvetsiya***

35.Sharqiy Yevropadagi shimolga oqadigan daryolar qaysi? **Pechora, Mezen, Shimoliy Dvina**

36.Sharqiy Yevropadagi janubga oqadigan daryolar? **Volga, Ural, Dnepr**

37. Qaysi o'lka shimoldan janubga 2500km, g'arbdan sharqqa 1900km cho'zilgan. Mutloq balandligi 300 m? **G'arbiy Sibir**

38.Qattiq bargli o'rmonlar zonasi Avstraliya qaysi qismida? **janubi-g'arb**

39.Ushbu rasmda D harfi bilan qaysi zona tasvirlangan? **shelf**

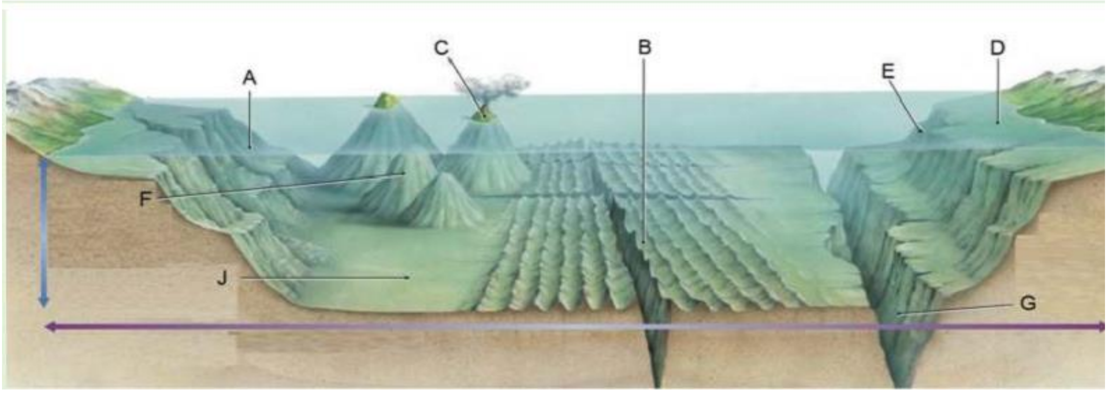

40. Qaysi okrug tekislik iqlimi O'zbekistonning tekislik iqlimiga o'xshaydi?
O'rta Zarafshon

41. Tabiiy geografik jarayonlar ta'rifi moslashtirish:
Abraziya (qirtishlash)-dengiz sohillarida to'lqin natijasida qirg'oqning tekislanishi
Nurash- tog' jinslarining parchalanishi va 3xil bo'ladi: fizik, kimyoviy, organik.
Deflyatsiya (puflash) – shamol ta'sirida tog' jinslarining uchirib ketilishi
Surilma-tog' jinslarining og'irlik kuchi ta'sirida pastga o'pirilib tushishi
Karst-suvda tez eriydigan jinslarga suv tegib, yerning o'pirilib tushishi

42.Eralardagi asosiy o'zgarishlar:
Arxey-okean suvlari harorati +100 C bo'lgan
Proterozoy-yashil suv o'tlari rivojlangan
Paleozoy-o'simliklar taraqqiy etgan, toshko'mir, hozirgi keksa tog'lar
Mezozoy-dinozavrlar, O'rta Osiyo o'rta qismida iqlim nam, oxirida qurib ketgan

43. O'rta Osiyo chegara hududlari:
1) g'arbiy-Kaspiy dengizi;
2) shimoli-g'arbiy-Emba mansabi, Ustyurt shimoliy chink
3) shimoliy-Ayirtovdan janubi-sharqqa qarab Qozog'iston pasttog'larining shimoliy etaklari
4) sharqiy - Savir, O'rkashar, Moylitog', Jung'oriya Olatovi, Boroxoro, iren-Xabirga, Adenkur dovoni,Qarat,Xoliqtog',Xontangritog' tuguni, Ko'kshag'al, Otboshi, Farg'ona, Oloy, Sariko'l
5) Janubiy-Hindikush, Safedko'h, Nishopur

44. Yalpi ichki mahsulot eng ko'pd avlatlarq aysi?
1**)Xitoy; 2)AQSh; 3)Hindiston; 4)Yaponiya**

45.Karkidon, Chimqo'rg'on, Quyimozor, Uchqizil suv omborlari qaysi okruglarda joylashgan? **Karkidon-Farg'ona ,Uchqizil-Surxondaryo, Chimqo'rg'on-Qashqadaryo, Quyimozor-Zarafshon**

46. 49*shq.uz va 138*shq.uzda joylashgan nuqtalar bir-biridan qancha farq qiladi?
1) 138-49=89gradus
2) 89:15=5,14
3) 5soat butun
4)14° • 4min=56 min
Javob: 5soat 56minut

47. Quyidagilar ichidan ko'llarni ajrating.
A) Zaysan, Nyasa ko'llar
B) Ngami, Elbrus (tog')
C) Elton, Yukon (daryo)
D) Taymir (daryo), Ngami

48. Bo'ri, tulki, toshbaqa, ilon, gekkon va tipratikon qaysi mintaqada yashaydi? **Adir**

49. Oq tirnoqli ayiq qaysi mintaqada yashaydi? **Yaylov**

50. Navoiy viloyati aholisi eng siyrak tumanlari qaysi? **Konimex, Tomdi, Uchquduq**

51.Buxoro viloyatidagi Qandim, Oqqum, Porsonko'l nima konlari? **Neft va gaz**

52.Namib cho'li qaysi oqim ta'sirida shakllangan? **Bengela**

53. Hammasi bir xil obyektlarni toping.
A) Skandinaviya, Alyaska, tog' –Katta Xingan
B) Peru, Somali, xalq - Bretan
C) Igna, Norvegiya, yarimorol - Malakka
D) Mozambik, Kanar, Labrador-to'g'ri .Oqimlar berilgan

54.Akonkagua tog'idan har 100 metrdan gorizantal o'tkazilsa nechta halqa hosil bo'ladi? **6960:100=69**

55.Qaysi nuqtada Quyosh 21-mart va 23-sentabr kunlari zenitda (tik) bo'ladi? **22-iyun-23,5sh.tropik, 22-dekabr-23,5j.tropik**

56. Platformalarni toping. **Sharqiy Yevropa, Sharqiy Sibir, Arabiston, Hindiston**

57. Geosinklinal (seysmik) zonalarni toping. **Tinch olovli halqasi, Alp-Himolay, Markaziy Amerika, Sharqiy Afrika**

58.Afrikadagi neft va gazga boy davlatlar qaysi? **Jazoir, Liviya, Gabon**, **Ekvatorial Gvineya; Kongo,Angola**

59.Atmosferadagi asosiy jarayonlar ta'rifi moslashtirish.
Tuman-havodagi namga to'yingan suv bug'lari
Shudring-yer betiga tushib qolgan suv tomchilari
Qirov-yer yuzasida muzlab qolgan suv zarralari

60.Jizzax viloyatiga elektr va tabiiy gazni qayerdan keltiriladi?
Tabiiy gaz-Buxoro vil.
Elektr-Sirdaryo vil.

61. Yaponiya va Koreya Venn diagrammasi:
Yaponiya-kemachilik, elektrotexnika, stanoksozlik
Koreya Respublikasi-polimer mahsulotlar bo'yicha beshtalikka kiradi
o'xshash-yuqori darajada urbanizatsiyalashgan.

62. Kossuyushko cho'qqisi balandligi qancha? **2228m**

63.Dreyk bo'g'izining geografik o'rnini topish.
Janubiy Amerika va Antraktida o'rtasi

64.Aralash respublika nima?
Prezident va parlament birgalikda hukumat tarkibini shakllantirib, uning faoliyatini nazorat qiladi. Masalan: Portugaliya, Ukraina, Xorvatiya, Jazoir, Misr

65.Quyidagi tog'larning geografik o'rni okruglar bo'yicha joylashtirish.
Chandalash - Chirchiq-Ohangaron
Turkiston - Mirzacho'l
Hisor – Qashqadaryo
Farg'ona - Farg'ona

66.Agar Toshkentda 15:00 bo'lsa, Nyu-Yorkda soat nechi bo'ladi? Nyu-York **06:00**

67. Atmosfera ifloslovchi asosiy tarmoqlari qaysi?
elektrenergetika, kimyo, metallurgiya; transport, kosmik kema uchirish

68. Kossuyushko cho'qqisida bosim 536,8 mm bo'lsa etagida qancha?
2228:10=222,8 mm
536,8+222,8=759,6 mm

69.Viloyatlar maydonini moslashtirish:
Buxoro - 40,3 ming km kv
Qashqadaryo-28,6 ming km kv
Toshkent-15,3 ming km kv

70.Xaritadan Oq va Norvegiya dengizlarini topish kerak.
Oq dengiz – Skandinaviya ya.o.sharqidagi Kolaya.o.janubida
Norvegiya dengizi- Skandinaviya ya.o.g'arbida

71.Subekvatorial ta'rifi. **Yozda ekvatorial havomassalari va qishda tropic havo massalari ta'sirida. Sernam yoz, quruq qish kuzatiladi.**

72. Zarafshon iqtisodiy rayoniga ta'rif.
Zarafshon-elektr ishlab chiqarishda mamlakatda 3-o'rin; rangli va nodir metallar bor; sanoatning energetika, kimyo, rangli metallurgiya, qurilish tarmoqlariri vojlangan.

73. Agar 9 m kub suvda 261kg tuz bo'lsa, 1m kub qancha tuz bor?
261:9=29 kg

74. Agar A nuqta (1600m)da +9* C bo'lsa, C nuqtada (800m) harorat qancha?
+13,8 C

75. Yevropadagi yarimorol davlatlar: **Skandinaviya, Norvegiya, Shvetsiya Yutlandiya, Daniya, Pireney, Ispaniya, Portugaliya, Bolqon, Gretsiya Appenin, Italiya**

76.Turkiya boshqaruv shakli qachon parlamentar respublika prezidentlik respublika shakliga almashdi? **2017-yil**

77.Okeanlarga mos ta'rif:

Tinch-maydoni eng kata va eng chuqur

Atlantika – eng tor okean
Hind – shimoliy qismidan ekvator kesib o'tgan
Shimoliy Muz – maydoni eng kichik va eng sovuq

78.Ignabargli o'rmonlar (tayga), tropik o'rmonlar va to'qaylarni moslashtirish.
Ignabargli o'rmon - qarag'ay, archa va boshqa ignabargli doimiy yashil daraxtlar
Tropik – liana va boshqa o'simliklar bor, namligi yuqori
to'qay - daryo bo'yidagi maydoni bir necha o'n metrdan oshmaydigan daraxt, buta va o't-o'simlikdan iborat kichik o'rmon

79.Sirdaryoga mos ta'rif.
Qor va muz suvlaridan to'yinadi, Norin irmog'i 5000 m balanddan boshlanadi, Norin va Qoradaryo iqmoqlari Baliqchi yaqinida birlashib Sirdaryoni hosil qiladi. Daryoda Qayroqqum va Chordara suvomborlari qurilgan. Daryo uzunligi 3019 km, havzasi 219 ming km kv. Mansabi Orol dengizi

80.Materik sayozligi?
1) Materik sayozligi (shelf)-chuqurligi 0-200 m bo'lgan suvosti relyefi, Qirg'oqdan 1200-1500 km uzoqlikkacha cho'zilishi mumkin.
2) Materik yonbag'ri (batial)-200-3000 m
3) Materik etagi (abissal)-3000-6000 m
4) Botiq(nov)-6000 m chuqur

81.O'rta Osiyo janubiy chegarasi qayerdan o'tadi?
Hindikush, Safedko'h, Nishopur tizmalari

82. Korxonalarni sektorlarga moslashtiring.
1-sektor (qishloq xo'jaligi, tog'-kon): Hadicha buyurtmaxonasi
2-sektor (sanoat, qurilish): Sherobod sement zavodi
3-sektor (xizmat ko'rsatish): Milliy futbol stadioni

83.Ko'llarni materik bo'yicha moslang.
Yevrosiyo – Tayxu
Sh.Amerika – Katta Qullar
Afrika - Rudolf
Avstraliya - Keri
Ja.Amerika - Morakaybo(Venesuela)

84. Turon va Qozog'iston yoz iqlimi uchun xos xususiyatlar moslang.
Turon – kuchli qizigan, quruq kontinental havo,jazirama issiq
Qozog'iston - mo'tadil havo massasi uzoq vaqt turadi, siklon faoliyati kuchayadi

Xato – antisiklon (qish)

85.Braziliya, Indoneziya va Malayziya mamlakatlarining har uchalasiga xos bo‘lgan (umumiy) ma’lumotlar qaysi javobda berilgan?
1) iqlim sharoitiga yuqori darajadagi namgarchilik va issiqlik xos;
2) suv va o‘rmon resurslariga boy;
3) dehqonchiligida kofe, shakarqamish, tamaki, banan yetishtirish muhim ahamiyatga ega;
4) sanoati ko‘p tarmoqli mashinasozlik, jumladan, kemasozlikka ixtisoslashgan;
5) mamlakatda avtomobil ishlab chiqarish yo‘lga qo‘yilgan;
6) ikkita okeanga to‘g‘ridan to‘g‘ri chiqish imkoniyatiga ega.
A)1,2,5 B)1,5,6
C)2,3,4 D)4,5,6

86.Agar170 gradus sharqiy uzunlik 10-mart 14:00 bo'lsa, 10 gradus sharqiy uzunlikda sana nechi?
1) farq=170-10=160 gradus
2) 160:15=10 soat 40min
3) 14:00-10:40=03:20
Javob:10 gradus shq.uz 10-mart 03:20

87. Katta Arashon ko'li qaysi okrugda? **Chirchiq-Ohangaron**

88.Germaniya va Italiya iqlimi Venn diagrammasida:

Germaniya - mo‘tadil iqlim mintaqasida joylashgan. Shimoliy hududlarda dengiz, markaziy va Janubiy hududlarda mo‘tadil kontinental tipidagi iqlim shakllangan. Ob-havo tez-tez o‘zgaradi, yog‘inlar ko‘p yog‘adi. Qish odatda yumshoq, qattiq sovuqlar kam bo‘ladi. Dengizbo‘yi hududlarida kuchli shamollar doimo kuzatiladi. Janubida 3000 m yetadigan Alp tog'lari bor

Italiya - O‘rta dengiz tipidagi subtropik iqlim hukmronlik qiladi. Yozi issiq, qishi esa iliq va yumshoq, yog‘ingarchilik ko‘proq qish oylariga to‘g‘ri keladi. Alp tog‘lari Italiya hududini sovuq havo massalari kirib kelishidan saqlaydi hamda dengizdan esadigan shamollar yo‘lini to‘sib, yog‘inlar tushishini kuchaytiradi. Shimoldan janubga tomon o‘rtacha balandlikdagi Apennin tog‘lari kesib o‘tgan

Umumiy ikkalasi uchun ham – qish yumshoq, qattiq sovuq kam bo'ladi.

89. Quyi Amudaryo, Quyi va O'rta Zarafshon, Surxondaryo iqlimi moslashtirish.

Quyi Amudaryo - O‘zbekistonda eng kam yog‘in tushadi
Quyi Zarafshon – yanvar harorati 0*C va qor qalinligi 5sm
O'rta Zarafshon – tekislik iqlimi O'zb iqlimiga o'xshash
Surxondaryo – iqlimi quruq subtropik

90.Tog' va cho'qqilar moslashtirish.
Qurama – Boboiob (3769m)
Nurota – Hayotboshi (2169m)

91.Orolning qurigan qismi yerusti tuzilishi jihatidan eng yosh tekislik bo‘lib, nimalardan iborat? **Eol qumliklari, sho‘rxoklar**

92.Germaniya va Fransiya relyefi Venn diagrammasi.
Germaniya - Iqlimi mo'tadil, daryo to'ri zich. Shimoldan janubga ko'tarilib boradi, shimolida pasttekislik, markazida o'rtacha tog'lar bor
Fransiya - Ardena,Vogeza, Pireney, Yura tog'lari joylashgan
Umumiy-hududida Alp tog'lari joylashgan, iqlimi mo'tadil. Daryo to'ri ancha zich

93. Ekologik siyosat nima?
Tabiiy muhitni muhofaza qilish va uni sog‘lomlashtirishga, tabiiy resurslardan oqilona foydalanishga qaratilgan harakatlar tizimi

94. Navoiy viloyati aholisi eng siyrak tumanlari qaysi? **Konimex, Tomdi, Uchquduq**

95. Buxoro viloyatidagi Qandim, Oqqum, Porsonko'l nima konlari?
Neft va gaz

96.Namib cho'li qaysi oqim ta'sirida shakllangan? **Bengela**

97. O'zbtashqisavdoiqtisodiyaloqalarimoslash.
Import: Xitoy-21, Rossiya-20,8, Koreya-9,5, Turkiya-5,2
Eksport: Xitoy-16, Rossiya-15.5, Qozog'iston= 7,8, Turkiya=6,2

98.Melioratsiya nima?- **Yerni xolatini yaxshilash uchun sug’orish, nihol o’tqazish kabi tadbirlar**

99.Tabiiy xaritalarni toping. **O’simlik xaritasi, foydali qazilma konlari xaritasi, tuproq xaritasi, iqlim xaritasi.**

100.H.Xasanov asarlarini toping. **Sayyoh olimlar, Ekvatordan o’tganda**